

BØRNERÅDSMØDER

OPLÆG OM GRÆNSER, DEMOKRATI OG VÆRDIER

danmarks folkekirkelige
søndagsskoler

INTRO

Børnerådsmøder er skabt til at give børn og juniorer en stemme i fællesskabet. De skal opleve, at de bliver taget seriøst, og at deres idéer og tanker kan gøre en forskel for, at klubben fungerer godt.

Derfor har vi i DFS udviklet nogle oplæg, som I kan bruge til at sætte tanker og samtaler i gang.

Oplæggene tager udgangspunkt i emner, som man ikke altid taler åbent om i fællesskabet.

Oplæggene kan I bruge som indhold til jeres børnerådsmøder, hvis I ønsker at få et større udbytte af disse. I kan også blot bruge dem til en normal klubgang for at sætte fokus på emnet.

BAGGRUNDSTANKER er til ledernes forberedelse. Pointerne kan med fordel omformuleres og gentages over for børnene.

CASES skal hjælpe med at sætte billeder på emnet. Børn og juniorer kan måske ikke altid følge de mere teoretiske samtaler. Men ved at se et lille videoklip, lege en leg eller spille rollerne i et kort scenarie, kan vi hjælpe dem til at se mere objektivt og konkret på nogle store og vigtige emner.

SAMTALE stiller uddybende spørgsmål. I behøver ikke bruge alle, men forfølg de gode samtaler - og tilskynd, at der deles mere end "ja/nej".

Nogle spørgsmål er svære for mindre børn. Vælg de spørgsmål, I finder passende for jeres målgruppe.

På sidste side er 3 forslag til, hvordan I kan få samtalen i gang og variere den.

Introducer emnet ud fra **Baggrundsviden**, hvorefter I kan bruge én eller flere af de nævnte cases og til slut snakke om spørgsmålene. Brug **Cases** og **Samtale** i den rækkefølge, I ønsker.

VÆR OPMÆRKSOM ...

Disse oplæg berører nogle store emner, og det kan være både svært og pinligt for børnene at dele foran hele gruppen. Vær opmærksom på, om de har brug for at snakke med en leder efterfølgende, eller brug

kreative metoder fx at skrive tanker/holdninger ned på et papir eller snakke to og to.

Der er ikke nogen endegyldige svar på spørgsmålene, og børnene kan have mange forskellige holdninger, som vi må tage stilling til og respektere. Lad børnenes holdninger komme til udtryk, og lad snakken køre uden at afvise nogen.

GRÆNSER

Vi støder alle på ting, der udfordrer vores grænser. Derfor er det vigtigt - både for børn og voksne - at vi forholder os til, hvor vores grænser ligger. En snak vil også bidrage til, at klubben bliver et trygt sted at være.

BAGGRUNDSTANKER

Til din forberedelse, men kan med fordel omformuleres og gentages over for børnene.

At sætte grænser i gruppen

- Det er svært at vide, hvor folks individuelle grænser er. Nogle personer udtrykker dem ikke højt, mens andre slet ikke kan mærke, hvor deres egne grænser går.
- Det kan handle om at gøre nar af andre i gruppen, hvilket kan opleves som mobning.
- Det kan handle om udfordringer i at turde noget vildt, farligt eller forbudt.
- Det kan være midt i en leg, som bliver for vild for nogen, mens andre bare har det sjovt.
- Det kan også være et tillidsbrud mellem venner eller til en leder. Hvad skal dette barn gøre nu?

At sætte grænser online

- Vi kan alle komme til at gøre ting online, som vi

aldrig ville gøre i virkeligheden. Fx at mobbe eller ydmyge fremmede med kommentarer. Eller deling af private, grænseoverskridende billeder, videoer eller informationer.

- På den måde kan vores online liv faktisk komme til at fungere separat fra vores virkelige liv med fysiske interaktioner. Personer, vi aldrig har mødt, har pludselig holdninger til vores opslag på Instagram eller Facebook (hvis ikke kontoen er privat).
- Folk, vi kender fra hverdagen, mobber os igennem private beskeder. Nogen har fået fat på et privat billede eller information om os og deler det med alle.

OBS: Vær opmærksom på, at der gennem samtalen om dette emne kan blive delt ting, som du skal forholde dig til og overveje, hvordan du skal håndtere. Husk, at du som leder har underretningspligt, hvis du hører om ting, der skal indberettes.

CASES

Hjælper børnene med at sætte billeder på emnet.

Desværre er der mange børn, der sætter spørgsmålstegn ved deres grænser og deres værdi i fællesskabet. Det kan være svært at tale om i klubben uden konkrete eksempler at tage udgangspunkt i. Start med at bruge en eller flere af disse cases som introduktion til emnet for at få snakken i gang.

Case 1: Samtale

Hjælp gruppen med at få sat ord på, hvad grænser betyder:

1. Hvad sker der inde i folk, når deres grænser overskrides?

2. Hvordan kan man sige tydeligt fra?
3. Hvordan kan man få hjælp, når ens grænser er blevet overskredet?
4. Hvordan behandler vi hinanden i klubben? Fortæller vi hinanden og lederne hvis noget trykker?

Case 2: Øvelse

Sig til gruppen: "Lav det grimme ansigt, du kan, så tager vi nogle sjove billeder" (tag et fiktivt billede med dine fingre som et kamera, hvis ikke deltagerne i klubben har lyst til at komme med på et faktisk billede). Lad, som om du nu deler billedet online.

1. Hvad sker der, når du deler billeder og videoer online, der ikke er dine egne?
2. Hvad oplever den person(er), som var på billedet?
3. Hvordan skal denne person få lov at bestemme over et billede af sig selv og kunne sige fra?

Case 3: Filmen *Når grænser brydes - Villads*

Se den interaktive film om Villads (graenser-brydes.dk/tema-b-2) som forberedelse - og så sammen med børnene.

dk/tema-b-2) som forberedelse - og så sammen med børnene. Se filmen med afslutning A og C og snak om følgende:

1. Er det okay, at de andre delte filmen af Villads?
2. Hvordan tror I, Villads har det i de to afslutninger?
3. Ændrer afslutningen på, om det var okay at dele filmen?
4. Hvilke billeder/videoer er okay at dele?

Case 4: Filmen *Når grænser brydes - Albert*

Se spottet om Albert (graenser-brydes.dk/tema-b-2) som forberedelse - og så sammen med børnene.

Snak om følgende:

1. Hvem har et problem i filmen, og hvad er problemet?
2. Hvad kan være grunden til, at Albert ikke fortæller, hvad der er sket?
3. Kan der være behov for regler/retningslinjer for mobilbrug og billedbrug i jeres klub? Skal mobilen altid forbydes, eller kan mobilen bruges positivt som en del af den planlagte aktivitet?

SAMTALE

I behøver ikke bruge alle, men forfølg den gode samtale med åbne spørgsmål.

1. Hvad er en grænse?
2. Er det okay at sætte grænser?
3. Har du nogle grænser ift. andre i klubben? Hvis ja, hvilke?
4. Har du nogle grænser ift. deling af billeder taget af dig? Hvis ja, hvilke?
5. Har du oplevet, at din grænse er blevet overskredet i klubben? Hvis ja, vil du dele hvornår/hvordan? (Hvis børnene har svært ved at dele sine svar, lad dem istedet skrive deres svar ned på et papir i stilhed. Hvis nogen har brug for at dele det med en leder så tilbyd dette efter mødet så dilemmaet kan tages op).
6. Hvad kan du gøre, når du føler, at en af dine grænser er blevet overskredet?
7. Vil det være godt med nogle generelle regler/retningslinjer i klubben, der kan hjælpe jer med holde grænserne? Hvis ja, hvilke?

Afslut drøftelsen med at lade børnene skrive et postkort til sig selv. Her kan de skrive, hvad de er blevet udfordret af gennem oplægget og snakken. Er der noget, de vil arbejde på og tænke videre over?

Gem postkortene i en lukket kuvert. Tag dem frem efter et halvt år og lad børnene læse dem igen. Tal med dem, om de har lært nyt om grænser siden sidst.

RETFÆRDIGHED

Alle vil på et tidspunkt føle sig uretfærdigt behandlet. Men hvad er retfærdigt - og hvorfor? Det er godt at blive dannet i disse ting og at I danner en fælles forståelse for det i netop jeres fællesskab.

BAGGRUNDSTANKER

Til din forberedelse, men kan med fordel omformuleres og gentages over for børnene.

Verden er fyldt af begivenheder, som kan opleves retfærdige eller uretfærdige for den enkelte. Derfor er det godt for børn at undersøge og tale højt om, hvad der er retfærdigt, hvorfor det føles sådan - og hvordan de kan takle situationer, der opleves uretfærdigt.

Ordet retfærdighed kan ifølge ordbogen betyde en "tænke- eller handlemåde, der er i overensstemmelse med gældende moral, lov og ret". Sagt med andre ord er noget retfærdigt, hvis det følger den

gældende moral, lov og ret. Ordet kan også betyde "rimelighed".

Ud fra disse definitioner kan det generelt siges, at følelsen af retfærdighed er subjektiv, men påvirkes af samfundets normer og regler. Fordi den subjektive opfattelse af retfærdighed kan påvirke fællesskabet, er det grundlæggende, at børn såvel som voksne får arbejdet med, hvad de anser som retfærdigt, og hvordan det ser ud i relationen til andre.

CASES

Hjælper børnene med at sætte billeder på emnet.

Ordet retfærdighed kan være stort at tale om uden konkrete eksempler at tage udgangspunkt i. Start med at bruge en eller flere af de nedenstående cases som introduktion til emnet for at få snakken i gang.

Case 1: Øvelse

Køb en pose slik og udvælg et barn til at fordele slikket. De andre børn må ikke sige noget imens. Alt skal fordeles.

1. Er det en retfærdig fordeling? Hvorfor/Hvorfor ikke?
2. Er der nogen, der føler sig snydt/uretfærdigt behandlet?
3. Hvordan vil I fordele slikket?
4. Tal om, hvordan folk nogle gange sørger for, at de selv får mere end andre.

Case 2: Øvelse

Køb en pose slik og lad børnene fordele slikket mellem sig. Alt skal fordeles.

1. Er det en retfærdig fordeling? Hvorfor/Hvorfor ikke?
2. Er der nogen, der føler sig snydt/uretfærdigt behandlet?
3. Hvad er mest retfærdigt: At alle får lige mange stykker, eller at nogen får flere end andre?

Case 3: Scenarie

Skuespil med tre personer (to børn, én leder):

Ida og Maria er i klub og leger sammen. Ida bliver meget sur på Maria og slår hende hårdt i maven.

RETFÆRDIGHED

Maria bliver også sur og skubber tilbage. I det Maria skubber tilbage, opdager en leder konflikten. Lederen bliver sur og skælder ud. Maria, der skubbede igen, bliver sendt udenfor døren og lederen vil ikke høre på forklaringer. Ida, som startede konflikten, bliver trøstet af lederen.

1. Hvad synes I om lederens måde at løse konflikten på?
2. Hvordan tror I, Maria og Ida oplever det?
3. Hvem bliver behandlet mest retfærdigt?
4. Hvad kunne lederen have gjort anderledes?

SAMTALE

I behøver ikke bruge alle, men forfølg den gode samtale med åbne spørgsmål.

1. Hvad betyder retfærdighed?
Prøv at finde andre ord eller en kort sætning til at beskrive, hvad retfærdighed er.
2. Hvem bestemmer, hvad der er rigtigt og forkert?
I skolen? I bussen? I familien? I klubben?
3. Hvor og hvordan har du oplevet at blive uretfærdigt behandlet?
4. Har du behandlet nogen uretfærdigt?
Hvis ja, hvor og hvordan?
5. Behandler vi hinanden retfærdigt i klubben?
Beskriv hvorfor eller hvorfor ikke.
6. Hvordan kan vi sikre, at vi er retfærdige mod hinanden i klubben?

DET INKLUDERENDE FÆLLESSKAB

Det er vigtigt, at hver enkelt føler sig velkommen og set i klubben. Et godt værktøj til at opnå et inkluderende fællesskab er at få skabt en åben snak hos jer. Her er en hjælp til det ...

BAGGRUNDSTANKER

Til din forberedelse, men kan med fordel omformuleres og gentages over for børnene.

DFS har 3 grundlæggende værdier

- Vi vil se den enkeltes værdi
- Vi vil bygge trygge relationer
- Vi vil være rummelige fællesskaber.

Oplægget handler om, hvad det vil sige at være et rummeligt fællesskab med trygge relationer, hvor alle kan bidrage og må være med. Dette er vigtige værdier for, at det enkelte barn kan føle sig godt tilpas i klubben.

CASES

Hjælper børnene med at sætte billeder på emnet.

For at få et fælles standpunkt til snakken omkring værdierne har vi herunder nogle cases, som I kan bruge. Start med at bruge en eller flere af disse som introduktion til emnet for at få snakken i gang.

Case 1: Flyt fødder, hænder, hovedet (leg)

Find legen på legekasse.dk/L262

Inddel børnene i hold af 3, og brug bilagsarket på linket. I vil opdage, at alle på holdet skal bidrage for, at det kan lykkes.

1. Hvordan ville det gå, hvis I kun var to på holdet?
2. Hvad ville der ske, hvis holdet fik en mere med?
3. Hvad kan vi lære af legen?

Case 2: Flytte stole (leg)

Find legen på legekasse.dk/L307

Brug gerne færre stole end beskrevet på linket.

Med mindre børn kan I vælge at bruge papirstykker i stedet for stole.

1. Hvad kan vi lære af denne leg?
2. Hvad vil det betyde, hvis et barn blev stående og ikke ville rykke sig?
3. Hvordan kan man sørge for, at alle føler, at de bidrager i legen?

Case 3: Scenarie (skuespil)

Skuespil med 3 børn - Fremfør med børnene.

“Ida”, “Maria” og “Anna” sidder i et klublokale sam-

men. Maria kigger på Ida og spørger, om hun vil lege med lego og bygge et højt tårn. De to går væk fra Anna, som sidder og ser trist ud. Efter lidt tid går Anna over til de andre og spørger, om hun må være med, men de to lader som ingenting og leger blot videre, mens Anna går trist væk igen.

1. Hvad tænker Anna, da de to andre går væk?
2. Hvordan har Anna det, da hun blev afvist og ignoreret?

3. Har du prøvet at blive holdt udenfor? Hvordan føles det?
4. Hvad kunne det betyde for de to, der byggede tårn, at de inviterede én mere med i legen?

(Hint til lederen: Fx at de kunne have bygget et højere tårn eller få en ny idé til hvordan de kunne bygge.)

SAMTALE

I behøver ikke bruge alle, men forfølg den gode samtale med åbne spørgsmål.

1. Hvordan kan vi i klubben sørge for, at alle er med og bidrager til fællesskabet?
2. Hvordan kan vi undgå situationer, hvor et barn føler sig holdt udenfor?
3. Hvordan kan vi sørge for, at nye børn i klubben føler sig set og inkluderet?

DEMOKRATI

Demokrati er en grundlæggende del af vores samfund - også i DFS-klubben. Derfor er det vigtigt, at børnene tidligt lærer om, hvad demokratiet består i, og hvad det betyder i børnehøjde.

BAGGRUNDSTANKER

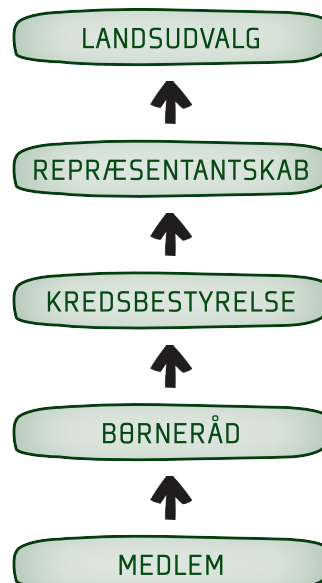
Til din forberedelse, men kan med fordel omformuleres og gentages over for børnene.

Demokrati er en vigtig del af det moderne danske samfund. Demokrati findes i mange former og mange steder. Det er demokrati, når vi er til afstemninger til folketinget, EU-parlamentet og kommunalbestyrelsen, men det er ikke hele billedet. Der findes også demokrati i DFS.

Det er vigtigt, at børn lærer om de demokratiske spilleregler, lærer at genkende strategiske mønstre og lærer at gebærde sig i det demokratiske forum.

Demokratisk struktur i DFS

Børnene (**medlemmerne**) har stemme-

og opstillingsret ind i **børnerådet**.

Børnerådet er en grundlæggende del af den demokratiske opbygning i DFS. Børnerådet kan opstille kandidater til **kredsbestyrelsen**.

På kredsens generalforsamling vil børn og ledere, der er medlem af DFS i kredsens område have stemmeret, herunder medlemmer af lokale klubber.

Kredsbestyrelsen kan opstille kandidater til Landsudvalget og har stemmeret til **repræsentantskabsmødet**.

Her vælges **landsudvalget**, som er DFS' øverste myndighed.

CASES

Hjælper børnene med at sætte billeder på emnet.

For at få et fælles standpunkt til snakken omkring demokrati har vi herunder nogle cases, som I kan bruge. Start med at bruge en eller flere af disse, som introduktion til emnet for at få snakken i gang.

Case 1: Kongens efterfølger (leg)

Find legen på legekasse.dk/L387

En bestemmer, hvad der skal siges og gøres, og de

andre følger efter i en række rundt i huset/lokalet. Lad IKKE alle børn få lov at være leder, men blot én eller to.

Efter I har arbejdet med spørgsmålene herunder, kan I evt. lade resten prøve.

1. Hvordan føles det altid at skulle følge kongens ordrer?

2. Hvad kunne gøre legen sjovere?
3. Hvad kan vi lære af legen?

Case 2: Simon siger (leg)

Find legen på legekasse.dk/L909

Stop efter én eller to personer har været Simon.

Efter I har arbejdet med spørgsmålene herunder, kan I evt. lade resten prøve.

1. Hvordan føles det altid at skulle følge Simons ordrer?
2. Hvad kunne gøre legen sjovere?

3. Hvordan føles det, at man bliver straffet for ikke at følge lederen ordentligt?

Case 3: Øvelse

Giv et af børnene lov til at bestemme alt, hvad der skal ske på en fiktiv klubgang, og hør, hvad barnet tænker, der skal ske. De andre får ingen indflydelse og må ikke komme med input og feedback.

Snak nu om følgende:

1. Spørg personen, der bestemte: Hvordan var det at bestemme alt?
2. Spørg resten: Hvordan føles det, når man ikke må bestemme noget?

SAMTALE

I behøver ikke bruge alle, men forfølg den gode samtale med åbne spørgsmål.

1. Hvordan ville det være i klubben, hvis én bestemte alt?
2. Hvordan kan vi i klubben sørge for, at alle får indflydelse?
3. Hvordan kan børnerådet bidrage til demokratiet i klubben?
4. Hvad vil børnerådet kunne være med til at bestemme? Et par eksempler kunne være:
  - lave retningslinjer for klubben
  - bestemme, hvad pengene bruges til
  - komme med input til programmet.
5. Hvordan kan vi i klubben sikre, at vi bruger vores demokratiske ret i kredsarbejdet?

1-2-3 ... SNAK!

Her er 3 idéer til at få gang i samtalerne om hæftets emner, og hvordan I kan variere dem.

1

DOBBELTCIRKLEN

Deltagerne fordeler sig i en cirkel, hvor alle står i par. Alle par står med ansigterne mod hinanden. Lederen stiller et spørgsmål, som alle par taler om i 2 minutter. Derefter rykker den inderste cirkel en plads til højre for næste spørgsmål. Hvert spørgsmål kan sagtens tages flere gange, da man får en ny samtalepartner ved hvert ryk.

2

RESUMÉ-PAS

Stil spørgsmålene og lad børnene/juniorerne svare én ad gangen. Når den første har delt sit synspunkt, skal den næste kort opsummere det - før vedkommende deler sit eget synspunkt - og så videre hele vejen rundt.

3

SAMTALEKORT

Hjælp deltagerne med at relatere til de store emner med DFS' samtalekort. Spred foto- eller billedkortene på en bord. Stil spørgsmålet, hvorefter børnene vælger et kort og deler, hvorfor netop dette kort forklarer deres tanker om emnet.

Bliv også inspireret af juniorudgavens spørgsmålskort med kategorier som *Venskab & mobning* og *Værdier & holdninger*.

samtale.soendagsskoler.dk

DFS er en forening på linje med andre foreninger. Vi har et bestemt formål og et grundlag. Det gælder både landsarbejdet og på klub- og kredsplan.

Det er noget sundt og rigtigt i, at medlemmer har indflydelse på deres egen forening. De lærer noget vigtigt om ansvarlighed, lederskab og demokrati.

Medlemskabet i lokalforeningen giver børnene adgang til aktiviteterne og det demokratiske forum.

Desuden gør organiseringen som forening, at vi kan modtage økonomisk støtte til at fremme vores arbejde og formål - fx via konsulenter, der inspirerer og sparrer med klubber, lejre og kirker over hele landet.

Ring til din lokale konsulent og få en snak om jeres udfordringer og muligheder - også når det gælder børnerådsmøderne!

→ konsulenter.soendagsskoler.dk

→ duf.soendagsskoler.dk - her er flere oplæg, skabeloner til regnskab og referater, m.v.